שֶׁל נֵפְט דְּמַסְרִיחַ (יט) מֵהָר (ט) לְטַלְטְלוֹ, דְּמֵקְצָה מַחֲמַת מְאוּס (כ) מֵהָר: ז (כא) [כ]מְנוֹרָה בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה, אִם הִיא שֶׁל פְּרָקִים אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָהּ, דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּפֹּל (י) וְתִתְפָּרֵק וַיְחַזְּרֶנָּה (כב) וְנִמְצָא (יפ) עוֹשֶׂה כְּלִי, [ל]וַאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ שֶׁל פְּרָקִים אֶלָּא יֵשׁ בָּהּ חֲרִיצִים סָבִיב (כג) וְדוֹמָה לְשֶׁל פְּרָקִים, (יכ) אָסוּר לְטַלְטְלָהּ:

כ שם מ״ה (ע״ב) ומ״ו (ע״א) וכרבי יוחנן לדעת הרא״ש (פ״ג סי׳ כב) והתוספות שם (מו. ד״ה דחליוות). ל שם מ״ו (ע״א).

רפ תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה בְּשַׁבָּת. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [א]תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה (פ) מִתַּעֲנוּגֵי שַׁבָּת הוּא, לְפִיכָךְ (א) עוֹנַת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים (ב) הַבְּרִיאִים (ג) מִלֵּיל שַׁבָּת לְלֵיל שַׁבָּת: ב * [ב]מֵהָר (ג) לְבָעֵל לְכַתְּחִלָּה בְּתוּלָה בְּשַׁבָּת, וְאֵין בּוֹ (ד) מִשּׁוּם חוֹבֵל וְלֹא מִשּׁוּם צַעַר לָהּ:

א טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ל׳ (ה״ד) מֵהָא דְּכָתְבוּת ס״ב (ע״ב). ב שם ו׳ (ע״ב).

רפא שֶׁלֹּא יִכְרַע בְּיוֹלֵךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים׳. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]אֵין לִשְׁחוֹת בְּיוֹלֵךְ לְבַדֵּךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים׳, שֶׁאֵין לִשְׁחוֹת אֶלָּא בַּמְּקוֹמוֹת שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים. הַגָּהּ: [ד]וְנוֹהֲגִים שֶׁבְּשַׁבָּת (א) מְאַחֲרִין יוֹתֵר לָבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת מִבְּחל, מִשּׁוּם דִּבְתָמִיד שֶׁל יְמוֹת הַחל נָאֱמַר ׳בַּבֹּקֶר׳ (ממדבר כח ד) וְאַצְל שַׁבָּת

א רַבֵּנוּ יוֹנָה בְּסוֹף פֶּרֶק ה׳ דִּבְרָכוֹת (כד. ד״ה הכורע).

בֵּאוּר הַיַּמָּב

שְׁאָר דְּבָרִים הַמְּרַבִּים זָרַע. רַשׁ״ל (ים של שלמה ב״ק פ״ו סי׳ מג). וְקָדַם הַלַּיְלָה חַיָּב לְהָרְאוֹת אַהֲבָה וְחִבָּה עִם אִשְׁתּוֹ: ב (ג) לְבָעֵל. כָּתַב הַב״ח (ס״ג) דִּבְמַלְכוּתְנוּ נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג דְּאֵין בּוֹעֲלִים, וְאֵין לְהוֹרוֹת הָתֵּר לְבַטֵּל הַמִּנְהָג. אֲבָל הַשּׁ״ז (סק״ב) כָּתַב, וַאֲנִי אוֹמַר חָלִילָה לַעֲשׂוֹת אִסּוּר בָּזֶה, וּבְבָרוּר שָׁמַעְתִּי שֶׁהַחֲסִידִים גְּאוֹנֵי עוֹלָם נָהֲגוּ בְּעַצְמָם הֶתֵּר בָּזֶה, עַל כֵּן אֵין כֹּחַ שֶׁחָמְרָא כְּלָל, וְאֵין רְאָיָה מִמַּה שְׁנּוֹהֲגִים שֶׁלֹּא לְבָעֵל בְּשַׁבָּת הוּא מִפְּנֵי הַבּוּשָׁה, וַאֲפִלּוּ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת רֹב פְּעָמִים שְׁאֵין בּוֹעֲלִים, וְהַמַּחְמִיר הוּא מִן הַמִּתְמַיְּהִין. וְעַיֵּן בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״א) וּבְעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּלֹא אַיְרֵי בְּרִשְׁיעָיָא, וּבָאֶמֶת (טו) אֲפִלּוּ הִדְלִיקוּ בְּמֵזִיד גַּם כֵּן מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ אֵצֶל מְקוֹמוֹ, הוֹאִיל וְלֹא הָיָה מֻקְצֶה בְּתִחִלַּת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: ו (יט) מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ. וְאַף דְּהוּא כְּלִי שְׁמְלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר מִכָּל מָקוֹם (טז) לְצָרְךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ מֻתָּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ח סָעִיף ג׳: (כ) מֻתָּר. הוֹאִיל (יז) וְאֵיכָא תּוֹרַת כְּלִי עֲלֵהּ (יח) וַחֲזִי לְכַסּוּיֵי בֵּהּ מָנָא: ז (כא) מְנוֹרָה וְכוּ׳. אֲפִלּוּ הִיא חֲדָשָׁה שֶׁלֹּא הִדְלִיקוּ בָּהּ מֵעוֹלָם: (כב) וְנִמְצָא עוֹשֶׂה כְּלִי. עַיֵּן בַּטַּ״ז (סק״ו), וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקי״ט סָעִיף ב׳. וְאִם דַּרְכָּהּ לִהְיוֹת רָפוּי, שָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שי״ג סָעִיף ו׳, וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ מה) לְעִנְיַן כּוֹסוֹת שֶׁל פְּרָקִים: (כג) וְדוֹמָה וְכוּ׳. מַשּׁוּם דְּמֵחֲלַף בְּשֶׁל פְּרָקִים. וְדַע דִּלְפִי הַמִּתְבָּאָר בְּסָעִיף זֶה אָסוּר לְטַלְטֵל נֵרוֹת שֶׁלָּנוּ [שֶׁקּוֹרִין לַיְיכְטֶע״ר] אַף שֶׁלֹּא הִדְלִיקוּ בּוֹ מֵעוֹלָם, דַּהֲרֵי הֵם עֲשׂוּיִין שֶׁל פְּרָקִים, וּמַה שֶּׁכָּתוּב בְּסָעִיף ו׳ מִיְּרֵי בְּנֵרוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ עֲשׂוּיִין פְּרָקִים:

א (א) עוֹנַת וְכוּ׳. [ג]וְיִהְיֶה זְהִיר (פ) לְקַיֵּם עוֹנָתוֹ. (ב) מִצְוָה לָאֵכֹל שׁוּם בְּעֶרֶב שַׁבָּת אוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת, וְהוּא הַדִּין שְׁאָר דְּבָרִים הַמְּרַבִּים זָרַע, עַיֵּן סִימָן תר״ח (ס״ד). כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן ש״צ דְּשׁוּמִים מְבַטְּלִים תַּאֲוָה, רַק שׁוּמִים צְלוּיִים מַרְבִּים זָרַע. עוֹד כָּתַב, כָּל דְּבָרִים מְלוּחִים מְמַעֲטִים וְכֵן קִטְנִיּוֹת. וַעֲדָשִׁים מְבַשְּׁלִים כְּשֶׁאֵין מְלוּחִים, מַרְבִּים [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״א)]: (ב) הַבְּרִיאִים. לְאַפּוּקֵי חֲלוּשֵׁי כֹּחַ (ג) אֵינָם חַיָּבִין רַק לְפִי כֹּחָן: (ג) מִלֵּיל שַׁבָּת וְכוּ׳. הֵינוּ לְבַד לֵיל טְבִילָה. וְצָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁקֹּדֶם שֶׁיִּגִּיעַ הַלַּיְלָה חַיָּב לְהַרְאוֹת חִבָּה יְתֵרָה וְאַהֲבָה עִם אִשְׁתּוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁלֹּא יַרְגִּיל שׁוּם קְטָטָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת [בַּ״ח (ס״ב)]: ב (ד) מִשּׁוּם חוֹבֵל. דְּדָם מִפְקַד פְּקִיד, דְּהֵינוּ שֶׁדָּם בְּתוּלִים אֵינוֹ מֻכָן לְבָעֵל בְּכָתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם, אֶלָּא כְּנוּס הוּא שָׁם כְּמַפְקֵד וּמְצַנֵּעַ בְּתוֹךְ הַכְּלִי, וְזֶה פָּתְחוּ שֶׁיֵּצֵא הַדָּם מִתּוֹכוֹ. וְהִנֵּה יֵשׁ אוֹמְרִים דִּבְמָקוֹם שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג לְהַחְמִיר בָּזֶה אֵין לְהָקֵל לָהֶם, אֲבָל הַשּׁ״ז (סק״ב) כָּתַב, חָלִילָה לַעֲשׂוֹת אִסּוּר בָּזֶה, וּבְבָרוּר שָׁמַעְתִּי שֶׁהַחֲסִידִים גְּאוֹנֵי הָעוֹלָם נָהֲגוּ בְּעַצְמָם הֶתֵּר בָּזֶה, עַל כֵּן אֵין חֲשַׁשׁ חָמְרָא בָּזֶה כְּלָל, וְהַמַּחְמִיר אֵינוֹ אֶלָּא מִן הַמִּתְמַיְּהִין. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן של״ט סָעִיף קָטָן י״א בְּמָגֵן אַבְרָהָם דִּלְכַתְּחִלָּה רָאוּי לְיַחֵדָן אַחַר הַחֲפָּה יְחוּד גָּמוּר קֹדֶם הַשַּׁבָּת, דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּחֲפָּה שֶׁלָּנוּ לֹא מִקְרֵי חֲפָּה, וְאִם כֵּן כְּשֶׁיִּתְיַחֲדוּ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת יִהְיֶה אַחַר כָּךְ כְּקוֹנֶה קִנְיָן בְּשַׁבָּת:

א (א) מְאַחֲרִין. וּמִכָּל מָקוֹם צְרִיכִין לְזַהֵר שֶׁלֹּא לַעֲבֹר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע. וּבְרַשׁ״י [מְגִלָּה כ״ג (ע״א ד״ה ובשבת)] מַשְׁמַע שֶׁגַּם בְּשַׁבָּת מִצְוָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יב) וְהַגְּרַ״ז (ס״ו), דְּלֹא כְּעוֹלַת תָּמִיד (סק״ה) אוֹסֵר בְּמֵזִיד עַיֵּן שָׁם: ו (ט) לְטַלְטְלוֹ. דְּוַקָא לִצְרָךְ גּוּפוֹ אוֹ מְקוֹמוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן ש״ח סָעִיף ג׳: ז (י) וְתִתְפָּרֵק. קָשֶׁה הָאֵיךְ מִשְׁתַּמְּשִׁים אָנוּ בִּכְוסוֹת שֶׁל כָּסָף בְּשַׁבָּת שֶׁרֻבָּן שֶׁל פְּרָקִים וְלֹא יַחְשִׁינַן לָזֶה, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַשּׁוּר בְּסִימָן שי״ג דִּבְכוֹס אֵין דֶּרֶךְ לְהַדְקוֹ בְּחוֹזֶק וְשָׁרֵי נִיחָא. טַ״ז (סק״ה): (יפ) עוֹשֶׂה כְּלִי. אַף עַל גַּב דְּאֵין בְּנֵין כְּלֵיהֶם שְׁאנֵי הָכָא דְּהָוֵי כְּעוֹשֶׂה כְּלִי מֵחָדָשׁ: (יכ) אָסוּר לְטַלְטְלָהּ. וְאִם דַּרְכָּהּ לִהְיוֹת רְפוּיָה שָׁרֵי. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד), עַיֵּן סִימָן שי״ג סָעִיף ו׳ וְסִימָן תקי״ט סָעִיף ב׳:

א (פ) מִתַּעֲנוּגֵי שַׁבָּת. וְיֵהִיה זְהִיר לְקַיֵּם עוֹנָתוֹ. וּמִצְוָה לֶאֱכֹל שׁוּם וְהוּא הַדִּין

בֵּאוּר הַלָּכָה

הִיא, וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ שֶׁלֹּא יִפָּסֵד וְשֶׁלֹּא יִגָּנֵב, וַדַּע דְּהַפְּרִי מִגְדִּים (א״א ס״ק יד) מְצַדֵּד דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (פכ״ה ה״א) מֻקְצֶה מַחֲמַת מְאוּס אֲפִלּוּ אִם הִכְלִי אֵין מְלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר רַק שֶׁהוּא מְאוּס לִבְד גַּם כֵּן אֵין מֻתָּר כִּי אִם לְצָרְךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ דַּוְקָא, אַךְ דִּלְדַעַת הַמְּאוֹר (סו:) וְהָרַ״ן (שם ד״ה אמר) מֻשְׁמָע דְּלֹא סְבִירָא לְהוּ כְּוָתָה בָּזֶה עַיֵּן שָׁם:

ב * מֻתָּר וְכוּ׳. וְלִקַּחַת אַחַר כָּךְ בְּמַפָּה דַּם בְּתוּלִים עַיֵּן סִימָן ש״כ בְּמָגֵן אַבְרָהָם אות כ״ד וכ״ה, וּבְבֶגֶד אֹדֶם בְּהַדַּאי יֵשׁ לְזַהֵר [פְּרִי מִגְדִּים (משז״ז סק״ב)]:

בשו״ע הרב (ס״ב) שצריך ליזהר שלא לבטל העונה שלא יעבור על לא תעשה של תורה אלא אם כן האשה מוחלת, ואף על פי כן טוב לקיימה. ד] בשו״ע הרב (ס״א) כתב שבימי החורף שהלילות ארוכים יכולים להקדים כמו בחול.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכ״כ בשו״ע הרב (ס״א). **ג]** בשו״ע הרב (ס״ח) הוסיף: ואף אם היא קטנה מאוד שאין דרך לעשותה של פרקים כלל, והכל יודעים שהם חריצים בלבד ולא פרקים, אעפ״כ לא רצו חכמים לחלק בגודלה בין גדולה לקטנה. **ג]** וכתב

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רפא רפב

*) (אף עַל גַּב דְּגַבֵּי קָרְבָּן מוּפָף כְּתִיב שְׁזוּמְנוּ כָּל הַיּוֹם, כְּבָר כָּתַב מַהֲרַ"ל יְשׁוּב לָזֶה בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת (מִנְהָגִים סִי' לז) עַיֵּן שָׁם).

נֶאֱמַר *) וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת' (שם כח ט) דְּמַשְׁמַע אִחוּר (מרדכי פרק כל כתבי (סִי' שנ"ח)). וְנוֹהֲגִין לְהַרְבּוֹת בִּזְמִירוֹת שֶׁל שַׁבָּת כָּל מָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ. (ב) *וּבְכָל דָּבָר אִם לֹא אָמְרוּ אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, מִלְּבַד אִם לֹא אָמַר לְאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת וְכוּ' (ט) [א] (ג) מַחֲזִירִין אוֹתוֹ. וְיֵשׁ לְהַאֲרִיךְ (ג) (ד) וּלְהַנְעִים בִּזְמִירוֹת, וְאֵין לְמְחוֹת (ה) בַּמַּאֲרִיךְ בָּהֶם, אַף עַל פִּי שֶׁהַמּוֹחֶה מְכֻוָּן מִשּׁוּם בִּטּוּל תּוֹרָה (אור זרוע (סִי' מב)). וּמִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב לֹא יַאֲרִיךְ יוֹתֵר מִדַּי, כְּדֵי שֶׁיֹּאכְלוּ קֹדֶם שָׁעָה שִׁשִּׁית כְּדִלְקַמָּן סִימָן רפ"ח (ס"ט):

רפב קְרִיאַת הַתּוֹרָה וְהַמַּפְטִיר בְּשַׁבָּת. וּבוֹ ז' סְעִיפִים:

א מגִלָּה כ"א (ע"א)

א (ט) (א) אמוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה (ב) וְקוֹרִין בּוֹ (ג) (ג) שִׁבְעָה, (ד) וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף (ג) (ה) מוֹסִיף. הַגָּה: וְהוּא הַדִּין בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לְהוֹסִיף עַל מִנְיַן הַקְּרוּאִים (רמב"ם פרק י"ב מהלכות תפלה (סעי' ז') ותשובת מהר"ם (ד"פ סִי' ק') ובית יוסף (ד"ה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **מַחֲזִירִין אוֹתוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מִכְתָּם לְדָוִד (סִי' יג), אִם שָׁכַח לוֹמַר 'נִשְׁמַת' וְאָמַר 'יִשְׁתַּבַּח' כִּבְחִלּ, יֹאמַר 'נִשְׁמַת' אַחַר 'יִשְׁתַּבַּח' וְלֹא אַחַר הַתְּפִלָּה, עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁלְּמִי חֲגִיגָה (סִי' ד אות ה) כָּתַב שֶׁאִם אָחַר לָבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת יַדְלֵג 'נִשְׁמַת' וְלֹא מִפְּסוּקֵי דְזִמְרָה, רַק לְעִנְיַן הַמְזוֹמָרִים שֶׁמּוֹסִיפִין בְּשִׁבְחָא אַף עַל פִּי שֶׁגַּם הֵם שְׁגּוּבִּו בְּמַעֲלָה, מִכָּל מָקוֹם 'נִשְׁמַת' עָדִיף, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם אות ג) בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבוֹת בִּזְמִירוֹת שַׁבָּת 'לְיִשְׁרִים נָאוָה תְהִלָּה' (ההליט לג א) הַנּוּ"ן בְּקָמַ"ץ וְהָאֶלֶ"ף נָחָה, אֲבָל 'לְבִיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ' (שם צב ה) הַנּוּ"ן בְּפַתְּ"ח וְהָאֶלֶ"ף נָעָה בְּפַתְּ"ח. כִּי נְעִים נָאוָה תְהִלָּה' (שם קמז א) הַנּוּ"ן קְמוּצָה וְהָאֶלֶ"ף נָחָה. וְכָתַב בְּשֵׁם אַבְרְהָם (הלכות שחרית של שבת), בְּמִזְמוֹר 'רַנְּנוּ' (שם לג ח), 'יִירְאוּ מֵהֹ כָּל הָאָרֶץ' בְּשֶׁנֵּי יודי"ן בְּתִחְלָה. 'יִרְאוּ אֶת ה' קְדֹשָׁיו' (שם לד י) צָרִיךְ לוֹמַר הָרֵי"ש בְּשֶׁוּ"א וְהָאֶלֶ"ף נָחָה, לְהַבְדִּיל בֵּינוֹ וּבֵין 'יִרְאוּ מִשָּׁרֹשׁ 'רְאֹה', עַיֵּן רַד"ק (ההלים שם). 'כָּל טוֹב' (שם יא) הַשִּׁי"ת בְּחוֹלָ"ם. 'וְלֹא יֶאְשְׁמוּ' (שם כב) הָאֶלֶ"ף בְּשֶׁוּ"א נָח וְהַשִּׁי"ן בְּשֶׁוּ"א נָע. 'וְיִהְי נֹעַם ה'' (שם צ יז) בַּפְּסָרִים הַמְדֻיָּקִים הַיְשָׁנִים הוּא בְּאוֹנְיָ"ר. 'מְאֻמָּם עַד הֵמָּה' (שם קלה ח) בְּקָצֶ"ץ סְפָרִים כָּתוּב 'עַד' בְּוָא"ו, וְטָעוּת הוּא. וְכֵן כָּתוּב בְּקָצֶ"ץ 'וְנִתַּן אַרְצָם לְנַחֲלָה' (שם יב) וְטָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר 'נַחֲלָה', רַק לְקָמֶ"ץ (שם קלו כא) בְּכִי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ' אֵיתָא 'לְנַחֲלָה'. בְּנֶפֶשׁ 'נִשְׁמַת' 'וּרְוִיחָה' הַבַּי"ת (דְּגוּשָׁה) [רְפוּיָה] וּבְשֶׁוּ"א, וְהָרֵי"ש בְּחִירִ"ק. מַה שֶּׁכָּתוּב בְּסִדּוּרִים 'וְיִשׁוֹרְרוּ' נָכוֹן לְדַלֵּג, וְאֵין לוֹמַר 'וּבְשִׁבְעַ' רַק 'וּבְשָׁבְעַ', הַשִּׁי"ן וְהַבֵּי' קְמוּצִים, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם שֶׁהַנּוֹהֲגִים לוֹמַר וְכָל עַיִן לְךָ תְּצַפֶּה אוֹמְרִים הַיְ"ו בְּשֶׁוּ"א וְהַצַּדֵּ"י בְּפַתְּ"ח, וְהוּא טָעוּת, וְצָרִיךְ לוֹמַר הַיְ"ו בְּחִירִ"ק וְהַצַּדֵּ"י בְּשֶׁוּ"א, שֶׁאֵינוֹ מִלְּשׁוֹן אֶעֱרֹךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה' (ההלים ה ד) שֶׁהוּא עִנְיַן תּוֹחֶלֶת וְתִקְוָה, רַק מִלְּשׁוֹן הַבָּטָה כְּמוֹ 'עֵינֵיהֶם בְּגוֹיִם תְּצַפֶּינָה' (ההלים סו ז) וּכְהַאי גַּוְנָא טוּבָא, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב מַהֲרַ"י צֶמַח (לחם מן השמים כו) 'שִׁיר לוֹמַר 'דַּעַת וְתִבוּנָה סוֹבְכִים הוֹדוּ' וְלֹא אוֹתוֹ. וְעַיֵּן בְּגֶן הַפְּלָגָה (סוף שו"ת גנת ורדים) סִימָן נ"ב כָּתַב, יֵשׁ נוֹסְחָא לוֹמַר 'שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ' וְכֵן הַכְּרִיעַ הָאבְּרְהָם (הלכות שחרית של שבת), וְגַם הוּא ז"ל צָדַד לוֹמַר כֵּן שֶׁהוּא בְּהַדְרָגָה מִפַּעֲלָה לְמַעֲלָה, אַךְ בְּתִקּוּנֵי זֹהַר (תיקון סט דף קו.) הַנּוֹסְחָא 'שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים הַקֹּדֶשׁ' וְקִבְּלַת רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי וְאוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר מִפְּרָט, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשו"ת מֵאִיר נְתִיבִים סִימָן ו' שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם גַּן הַמֶּלֶךְ לְהַפֶּךְ, וְלֵיתָא, שֶׁהֲרֵי סֵיָם וְקַבָּלַת רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי תִּכְרִיעַ, וְאִפְשָׁר בְּנָתְנוֹ עַל מַה שֶּׁכָּתַב לְצַדֵּד מִפְּרָט דְּנִפְשָׁה. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם שְׁאִלוֹ וְאִלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וְאֵין לְשַׁבֵּשׁ הַנּוֹסְחָא הָאַחֲרוֹנָה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם אות יז) שֶׁכָּתַב, וְכָתַב הָרַב זלזה"ה שֶׁאֵין לוֹמַר בְּתִפִלַּת שַׁחֲרִית 'זָכוֹר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית', כִּי אִם בְּעֶרְבִית וּבְמוּסָף, עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **וּבְכָל דָּבָר וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ב) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ וְאִפְלוּ 'נִשְׁמַת',** הוּא מִדִּבְרֵי מֹשֶׁה (אות א). **וְאִם נִזְכַּר בְּשֶׁהִתְחִיל 'יִשְׁתַּבַּח' מִסְתַּבְּרָא שֶׁעַד שֶׁלֹּא אָמַר בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֵל מֶלֶךְ וְכוּ' יַחֲזֹר,** לְ'נִשְׁמַת' וְיֹאמַר כַּסִּדְרָן. וְכֵן מִבְּזִקְרֵנוּ וּמִי כָּמוֹךָ, וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א) בְּכְלָל י"ט דִּין ו'. **וְאִם אָחַר לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת** [1]**יוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּדַלֵּג מִפְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְלֹא יְדַלֵּג 'נִשְׁמַת** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּחַיֵּי אָדָם בְּכְלָל י"ט דִּין ו' עַיֵּן שָׁם וְהָעַתִּקְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן נ"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן (ד') [ה], וּדְלֹא כְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שֶׁכָּתַב בְּסִימָן זֶה בְּהֶפְכִּי:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְמַהֲר לִקְרֹא קְרִיאַת שְׁמַע כְּוָתִיקִין: **(ב) וּבְכָל דָּבָר כּוּ'.** הַיְנוּ כָּל דָּבָר שֶׁמּוֹסִיפִין בְּשַׁבָּת, (ט) וַאֲפִלּוּ נִשְׁמַת: **(ג) מַחֲזִירִין אוֹתוֹ.** אֵין הַכַּוָּנָה שֶׁמַּחֲזִירִין אוֹתוֹ לִבְרֵכַת יוֹצֵר אוֹר, (ג) [א]אֶלָּא לְאַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה יֹאמַר כָּךְ בְּלֵי בְּרָכָה, וְיַתְחִיל מִשֶּׁבַח נוֹתְנִים וְכוּ', מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁאָר זְמִירוֹת אִם שָׁכַח אֵין חִיּוּב לְאָמְרָן אַחַר הַתְּפִלָּה. וְאִם נִזְכַּר קֹדֶם שֶׁאָמַר בָּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת שֶׁלֹּא אָמַר לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת, [ב]אֲפִלּוּ דִּיֵּשׁ לַחֲזֹר וּלְהַתְחִיל מִלְּאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת וְפָרֵי מְגָדִים (א"א סק"ג), עַיֵּן שָׁם שֶׁנִּשְׁאָר בָּזֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן). כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל כא ס"א), מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי [ג]שֶׁלֹּא יְדַלֵּג לְכַתְּחִלָּה הַנָּפֹשׁ דְּלֵאל אֲשֶׁר שָׁבַת אוֹ הַכֹּל יוֹדוּךָ כְּדֵי לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר, שֶׁהֲרֵי כָּל זֶה נִזְכָּר בַּדִּבּוּר (ח"ב קלב, רה:), שְׁמַע מִנָּהּ שֶׁנִּפְסַח בְּרָכָה כָּךְ הִיא: **(ד) וּלְהַנְעִים.** הַיְנוּ לְאָמְרָם (ג) בְּנִגּוּן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְעִימָה כְּעֵין שֶׁעוֹשִׂין בְּפִסּוּקֵי דְזִמְרָה, אֲבָל לֹא לְהַאֲרִיךְ הַרְבֵּה. וּכְבָר הִפְלִיגוּ הַקַּדְמוֹנִים בְּגֻנּוּת הַמְשׁוֹרְרִים הַמַּאֲרִיכִים וּמַפְרִידִים אוֹת מֵחֲבֶרְתָּהּ. וּמִכָּל מָקוֹם יְזָהֲרוּ לִקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל בִּזְמַנּוֹ. (ב"ח) [מָגֵן אַבְרָהָם] (סק"ה). אֶל אָרוֹן שְׁתֵּי חֲרוּזוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת בְּנֵי חָמֵשׁ תֵּבוֹת וְהַשְּׁאָר בְּנֵי אַרְבַּע תֵּבוֹת וּבִשְׁתֵּי אַחֲרוֹנוֹת בְּנֵי שֵׁשׁ תֵּבוֹת. וְהַר (ח"ב דף קלב.) וְהָאֲרִ"י ז"ל (שער מאמרי רשב"י פ' יתרו):

א (ט) **מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה.** וְיֵשׁ לוֹמַר בָּרִיךְ שְׁמֵהּ בֵּין בְּשַׁבָּת בֵּין בְּחֹל. הָאֲרִ"י ז"ל (פרי עץ חיים שער קריאת ס"ת פ"ו). וְהַנּוֹתֵן סֵפֶר תּוֹרָה וְהַמְקַבְּלוֹ צָרִיךְ שֶׁיִּהְא בְּיָמִין. מִפְּנֵי סוֹטְרִים (פ"ג ה"י): **(ב) שִׁבְעָה.** הַטַּעַם שֶׁאִם יֵאָרַע לְאָדָם אֹנֶס וְלֹא בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת כָּל שִׁבְעָה וְלֹא שָׁמַע בְּרָכוֹ יַאֲזִין אָזְנוֹ לִשְׁמֹעַ שֵׁבַע פְּעָמִים 'בָּרְכוּ' וְיֵצֵא יְדֵי חוֹבָה. וְעַיֵּן בְּנֶפֶשׁ הַגְּדוֹלָה (הגב"י) מָה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַמַּבִּי"ט (ח"א סִי' קט): **(ג) מוֹסִיף.** וְהָרַשְׁבָּ"ץ (שו"ת התשב"ץ ח"ב סוף סִי' ע) כָּתַב דְּיֵצְשֶׁה דַּיְלֵן מְבָרְכִין אֵין לְהוֹסִיף מִשּׁוּם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, וְכֵן רָאוּי לְנָהוֹג. וְהָאָוֹן הַמְּרַ"ש תִּקֵּן בְּקִרְאַ שֶׁלֹּא לִקְרוֹת יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה חוּץ מִמְּפְטִיר מִפְּנֵי טֹרַח הַצִּבּוּר. אַלְיָה זוֹטָא (סק"ב). וְעַיֵּן בְּתִשׁוּבַת גִּנַּת מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ט) כֵּן אִיתָא בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות א): **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי וְיִתְחִיל וְכוּ' דְּאִי לָאו הָכִי אַפַּאי יְהֵיבָה קַאי: **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְתוֹסָפָת שַׁבָּת (סק"ד): **(ד)** אַחֲרוֹנִים. **וּמוּטָב לְהִתְפַּלֵּל בְּיחִידִי מִלִּקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ:**

א (ט) חָמֵד מֹשֶׁה (סק"א) וּפְרֵי מְגָדִים (א"א ריש הסימן) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְלִשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) דְּחוּק בָּזֶה: **(ב)** נִרְאֶה לִי. דְּהָא הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּיָמִין כֵּן אִיתָא בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות א): **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי וְיִתְחִיל וְכוּ' דְּאִי לָאו הָכִי אַפַּאי יְהֵיבָה קַאי: **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְתוֹסָפָת שַׁבָּת (סק"ד): **(ד)** אַחֲרוֹנִים. **וּמוּטָב לְהִתְפַּלֵּל בְּיחִידִי מִלִּקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ:**

א (ט) חָמֵד מֹשֶׁה (סק"א) וּפְרֵי מְגָדִים (א"א ריש הסימן) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְלִשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) דְּחוּק בָּזֶה: **(ב)** נִרְאֶה לִי. דְּהָא הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּיָמִין כֵּן אִיתָא בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות א): **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי וְיִתְחִיל וְכוּ' דְּאִי לָאו הָכִי אַפַּאי יְהֵיבָה קַאי: **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְתוֹסָפָת שַׁבָּת (סק"ד): **(ד)** אַחֲרוֹנִים. **וּמוּטָב לְהִתְפַּלֵּל בְּיחִידִי מִלִּקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ:**

א (ט) חָמֵד מֹשֶׁה (סק"א) וּפְרֵי מְגָדִים (א"א ריש הסימן) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְלִשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) דְּחוּק בָּזֶה: **(ב)** נִרְאֶה לִי. דְּהָא הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וְלִשׁוֹן שו"ע הָרַב (ס"ב) הוּא: נכון לאומרו אחר התפלה [ומשמע שאינו חובה]. **ב]** ובשו"ע הרב (שם) כתב: ומכל מקום אם נזכר בתוך התפלה אפילו קודם שסיים ברכת יוצר לא יחזור לראש הברכה בשבילו הואיל ואינו אלא מנהג בעלמא (והוא הדין שלא יאמר אותו לבדו במקום שנזכר כיון שאינו שייך שם). **ג]** בשו"ע הרב (שם) כתב שאין חובה לומר הכל יחוד או אל אדון ואם רצה אינו אומרם כלל. **ד]** בקצות השולחן (סי' פג בדי השלחן סק"ב) כתב שמדברי שו"ע הרב (ס"ב) מוכח שפסוקי דזמרה קודמים לנשמת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah